

Strategidokument landbruk

2014 - 2026

Vedtatt av kommunestyret 03.11.2014.
Ullensaker kommune

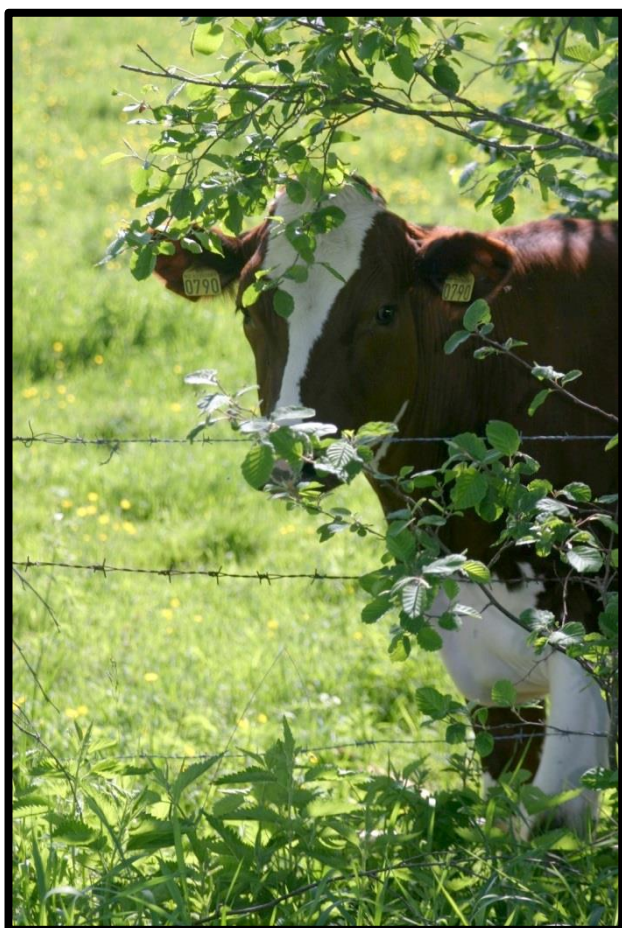

Foto: Erlend Eggum

Foto: Solveig Langbakk

Foto: Lars Sandberg

Foto: Hans Petter Langbakk

INNHold

INNHold	1
1 Formål.....	2
2 Føringer i gjeldende planer	2
2.1 Ambisjon for strategidokument landbruk.....	2
2.2 Kommuneplanens samfunnsdel	2
2.3 Andre kommunale planer/strategidokumenter	3
2.4 Arbeid med strategidokument landbruk.....	3
3 Status og utviklingstrekk	3
3.1 Landbruksområder	3
3.2 Utviklingstrekk og utfordringer	4
3.3 Tradisjonelt landbruk	5
3.4 Skog	5
3.5 Ny næring/næringsutvikling.....	6
3.6 Tilrettelegging for flerbruk/alminnelig ferdsel.....	7
3.7 Miljø.....	8
4 Strategi for et aktivt og framtidsrettet landbruk	9
4.1 Stimulere til økt landbruksproduksjon.....	9
4.2 Ny næring/næringsutvikling.....	9
4.3 Tilrettelegging for flerbruk/alminnelig ferdsel.....	10
4.4 Miljø.....	10
5 Gjennomføring og rapportering	10
AKTUELLE VEDLEGG.....	10

Foto: Hans Petter Langbakk

1 Formål

Strategidokumentet skal avklare kommunens politikk innen landbruk. Strategiarbeidet skal ta utgangspunkt i eksisterende kommuneplan, sentrale føringer ([St.meld. nr. 9 2011-12](#)) og dagens problemstillinger.

Stortingsmelding nr.9 «Velkommen til bords» om landbruks- og matpolitikken legger rammene for landbrukspolitikken i Norge for årene framover. Noen av de viktigste målene er å øke matproduksjonen for framtiden og øke graden av sjølforsyning.

Strategidokumentet skal utgjøre et aktuelt, overordnet kunnskapsgrunnlag for arbeidet med kommuneplanen, kommunedelplaner og framtidige reguleringsplaner når det gjelder sikring av et aktivt landbruk.

2 Føringer i gjeldende planer

Jessheim er regionsenter for Øvre Romerike og Ullensaker er vertskommune for hovedflyplassen. Kommunen er derfor sentral når det gjelder den regionale utviklingen i sin helhet. Det er en målsetting å ha et aktivt og variert jordbruk og skogbruk i Ullensaker selv om befolkningsveksten er stor og byen Jessheim stadig utvikles.

Da planstrategien for Ullensaker kommune ble vedtatt i juni 2012 ble planstrukturen til kommunen endret. Det ble besluttet å gå fra mange kommunedelplaner til noen få, samt at det skal utarbeides mer spissede strategidokumenter på områder der det er behov for ny politikk. Det ble vedtatt at det skal utarbeides et strategidokument for temaet landbruk i 2013, HOP-sak 13/192 i møte 16.09.13, (Vedlegg 2). Strategidokumentet har et perspektiv på 12 år og rulleres hvert fjerde år.

2.1 Ambisjon for strategidokument landbruk

Hovedutvalg for overordnet planlegging (HOP) vedtok i sak 13/192 at strategidokumentet skal avklare kommunens politikk innen landbruk og følgende problemstillinger:

- Stimulere til økt jordbruksproduksjon
- Stimulere til økt skogproduksjon
- Stimulere til økt satsing på småskala næringsutvikling, grønn omsorg, mer lokalprodusert mat
- Tilrettelegge for allmenn ferdsel

Foto: Hilde Mesøy Langbakk

2.2 Kommuneplanens samfunnsdel

I [kommuneplanens samfunnsdel](#), side 19, første avsnitt under *Utfordringer* fremkommer følgende: «Ullensaker er fremdeles en grønn kommune, hvor man finner store områder med jordbruk og skog. Utbyggingen har skjedd i tettstedene og i randsonen rundt disse. De grønne områdene utenfor og særlig forbindelsen mellom skogområder er nå kartfestet, slik at de blir tatt vare på ved fremtidige utbygginger.

Viltinteresser, friluftsliv, skogbruk, biologisk mangfold, lokalklima og flere andre interesser drar nytte av denne synliggjøringen.»

2.3 Andre kommunale planer/strategidokumenter

Følgende strategidokumenter har vært lagt til grunn i arbeidet:

- [Strategidokument for nærings og kompetanseutvikling](#), vedtatt av Kommunestyret 03.12.12
- [Strategidokument for friluftsliv](#), vedtatt i Kommunestyret 03.02.2014.
- Temaplan landbruk – Arealressurskart.

Hovedutvalg for overordnet planlegging (HOP) vedtok den 15.06.2009, sak 157/09, et arealressurskart for dyrka jord som en del av temaplan landbruk (Vedlegg 3). De siste årene har utbyggingspresset vært stort på LNF-områdene i kommunen. Klassifiseringen av jordbruksarealene er et hjelpemiddel for å kunne gi de mest produktive jordbruksarealene et forsterket vern i forhold til dagens situasjon. Samtidig gir klassifiseringen bedre forutsigbarhet i arealbruksspørsmål generelt. Arealklassifiseringa er en klassifisering av landbruksverdi, ikke en klassifisering der ulike interesser er veid i forhold til hverandre.

Klassifiseringen av jordbruksarealene er viktig som grunnlagsmateriale for kommuneplanen som skal rulleres nå, samt pågående og framtidige kommune- og kommunedelplaner.

2.4 Arbeid med strategidokument landbruk

I arbeidet med å utforme strategidokumentet er nærings- og grunneierorganisasjonene i Ullensaker bedt om å gi innspill til dokumentet. Innsjillene er vurdert i arbeidet med strategidokumentet. Det har vært en politisk komite som har utarbeidet strategidokumentet med støtte av administrasjonen.

3 Status og utviklingstrekk

3.1 Landbruksområder

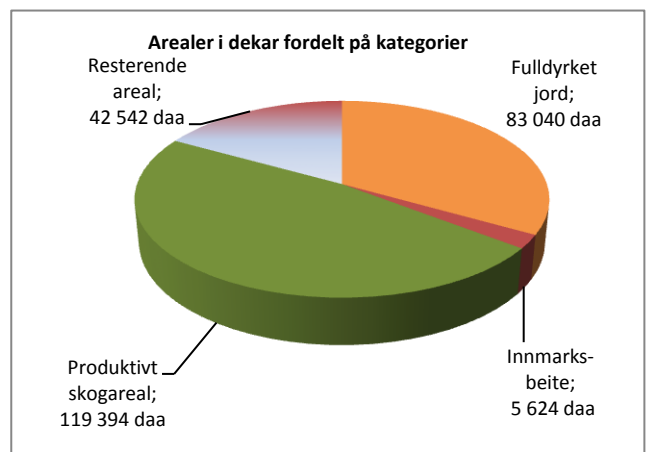
Ullensaker kommune består av totalt ca 250 000 daa.

Se figur for arealfordelingen i Ullensaker kommune.

I 2013 var det ut ifra produksjonstilskuddssøknader følgende bruk av fulldyrka jord: Grovfor: 9 835 daa, korn: 72 459 daa, potet: 309 daa og frukt og bær: 1 057 daa.

Akershus fylke er Norges største når det gjelder kornproduksjon. Ullensaker er den tredje største kornkommunen i Akershus. Nes er størst etterfulgt av Aurskog-Høland.

Dyrkbart areal er ca 47 000 daa. Disse arealene er lokalisert i hovedsak mellom Jessheim og Mogreina, og ellers sør-øst i kommunen. (Se vedlegg 4)

Verdiskaping og sysselsetting

Skogbruket genererer en brutto førstehandsverdi på 24,5 mill. ** i kommunen, mens jordbruket genererer 107,9 mill. *

Kilde: Akershus bondelag og Landbrukskontoret

*) Gjelder for 2011.

**) Kilde: Kornkammer under press – verdiskaping i landbruk, næringsmiddel- og skogsindustri i Oslo og Akershus. Rapport nr.7

3.2 Utviklingstrekk og utfordringer

Strukturrasjonalisering

Antall bønder/foretak er synkende, og jordbruksareal som hver driftsenhet driver er økende.

(Vedlegg 5 og 6) De fleste bønder har i dag arbeid utenom gårdsdrifta.

Det har vært store endringer i strukturen i husdyrproduksjonen. Etablering av samdrifter i mjølkeproduksjonen har ført til effektive produksjonseenheter. Tilskuddsordninger til beitedrift har gjort det mer interessant å ta i bruk gamle ravinebeiter/kulturbreier. Det er økt interesse for å drive med sau.

De siste 10 år har antall husdyr i kommunen vært stabilt, mens arealer til produksjon av gras har økt. Kornproduksjonen har gått ned. Disse statistikkene er basert på Statens

landbruksforvaltning sine tall. Arealer og dyr som det søkes om tilskudd for, skal omsøkes der driftssenteret ligger. Dersom en bonde har driftssenter i Nannestad, og leier jord i Ullensaker, blir alt areal på denne driftsenheten med i statistikken for Nannestad. En forklaring på nedgang i jordbruksareal i 2009 er innføring av nye arealtall etter en oppdateringsprosess av gårdskartene.

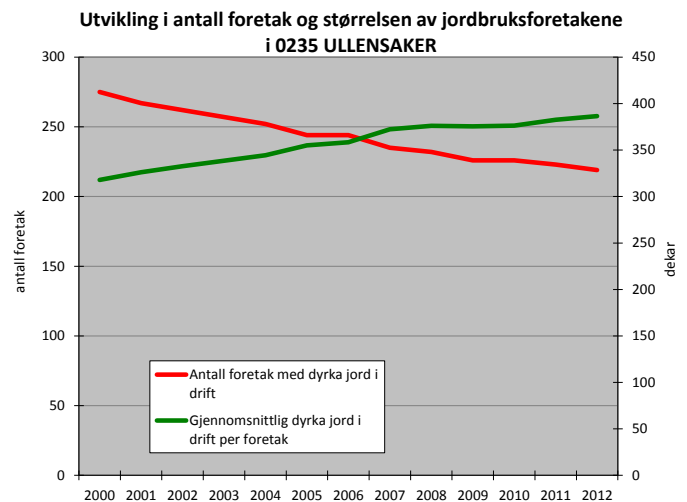
I skogbruket har sluttavviklingen de siste ti år vært relativt stabil, men med en topp etter stormen Dagmar i jula 2011 (Vedlegg 7). Mekaniseringsgraden i skogbruket er høy, slik at antall sysselsatte i forbindelse med primærskogbruket er redusert i de siste 10 årene.

Omdisponering

Det har vært stort press på omdisponering av dyrkede og dyrkbare arealer i hovedstadsregionen. De siste årene har utbyggingspresset vært stort på LNF-områdene i kommunen.

Tilgangen på dyrka og dyrkbar jord er begrenset nasjonalt og i økende grad også globalt. De fleste vekstkommuner, som Ullensaker, ligger i områder med stor andel dyrka og dyrkbar jord av høy nasjonal verdi, dvs. jord som er egnet til produksjon av matkorn. Det viktigste langsiktige målet for en lokal strategi må derfor være å bevare produksjonspotensialet og unngå nedbygging av verdifull dyrka og dyrkbar jord. Det viktigste virkemiddelet for å oppnå dette er transformasjon, fortetting og høy utnyttning av utbyggingsarealene. Dersom det av samfunnsmessige hensyn allikevel vedtas nedbygging av verdifull, dyrka mark i tettstedsnære områder, må det etterstrebtes best mulig arealutnyttelse.

Arealressurskartet skal bidra til at kommunen gjennomfører en arealforvaltning som sikrer dyrka og dyrkbar mark til landbruksproduksjon. Det anbefales derfor at dette hensynet vektlegges og at det ikke legges opp til utbyggingsretning for Jessheim i østlig retning da Gystad har et sammenhengende jordbruksareal på nesten 2000 daa med svært verdifulle jordressurser. Kløfta er omkranset av særlig verdifulle jordressurser på alle kanter. Sør for Borgen er det store sammenhengende jordressurser som også bør sikres.

Kilde: Statens landbruksforvaltning, LIB - søknad produksjonstilskudd 31. juli

Nydyrking:

Det er et potensiale for mer nydyrking i Ullensaker kommune, nærmere bestemt ca 47 000 daa. (Vedlegg 4). Kvaliteten på gjenværende dyrkbare arealer varierer i hovedsak mellom sand/morene til mer silt- og leirholdige jordarter. Nydyrkede arealer vil ikke ha samme avlingspotensiale som gammel kulturjord.

Drenering:

Fram til 1980-tallet ble det årlig grøftet systematisk store arealer i kommunen. Etter dette ble tilskuddet til drenering fjernet og kostnadene økte. Levetiden til grøftesystemene er begrenset, og det er behov å gjøre tiltak rundt dette for å opprettholde avlingspotensialet. De siste årene har man opplevd svært store nedbørmengder i vekstsesongen, noe som stiller svært store krav til et velfungerende dreneringssystem for å unngå avlingsreduksjon og erosjon. Det er for tiden noe tilskudd til drenering av tidligere drenerte arealer.

Foto: Hans Petter Langbakk

Leiejord:

En stor andel av jorda er utleid, nærmere bestemt 40 %. Dette er en utfordring for de som skal drive jorda. Investeringer og utbedringer i dreneringer og hydrotekniske anlegg blir ofte ikke fulgt opp så godt på leiejord som på jord som drives av eier.

Hydrotekniske anlegg:

Planeringer medførte ofte bekkelukkinger. Rørsystemene og kummene som ble lagt på 1960- og 70-tallet fungerer i mange tilfeller ikke så bra lenger. Det er derfor et kontinuerlig behov for å vedlikeholde disse anleggene.

3.3 Tradisjonelt landbruk

Tradisjonelt landbruk er bærebjelken i landbruket. Man ser at de som fortsatt driver med tradisjonelle produksjoner (melk, kjøtt, egg) gjerne har økt sin produksjon. Antallet husdyrbrukere som driver med sau og hest, har økt noe i omfang.

3.4 Skog

Skogbruket er en virksomhet som setter sitt preg på landskapet, naturen og vegetasjonen. Næringen har de siste 15 årene gjort mye selv for å bidra til et bærekraftig skogbruk. Norsk PEFC* skogstandard, tidligere Levende skog, omfatter over 20 standarder for hvordan skogsarealene skal drives i Norge. Standardene gir enten konkrete anbefalinger eller anbefaler at skogbehandlingen skal legge seg på et høyere ambisjonsnivå enn gjeldende lov- og regelverk krever.

Skogbruket er en konkurranseutsatt næring hvor prisene på verdensmarkedet er avgjørende for tømmerprisene her hjemme.

*PEFC er verdens største skogsertifiseringssystem, etablert i 1999. PEFC ble opprinnelig etablert som et Europeisk sertifiseringssystem under navnet Pan European Forest Certification. Fra 2002 fikk imidlertid systemet økende tilslutning fra land utenfor Europa, og har medlemmer over hele verden. Bokstavene PEFC er behold, men står nå for Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes.

Foryngelse og stell av skog

Innsatsen i skogkulturarbeider som markberedning, planting og ungskogpleie, er meget langsiktige investeringer som først gir utbytte om 50 til 100 år. Oppgaven er svært viktig da disse investeringer sikrer tilgang til skogressurser av høy kvalitet i framtiden. Det finnes ordninger innen skogbruket for å sikre ny foryngelse og skjøtsel av ungskog. Skogfond er en ordning der det settes av en prosentandel (Min. 4 % - maksimalt 40 %) av bruttoinntekt fra hogst. Disse midlene skal blant annet dekke framtidige skogkulturtiltak på eiendommen.

Foto: Lars Sandberg

3.5 Ny næring/næringsutvikling

I Ullensaker kommune er det muligheter for å øke etableringen av nye næringer knyttet til landbruket. Her er det nærmarked både til tradisjonelle og økologiske landbruksprodukter, turisme og omsorgstjenester. Det er gode muligheter for å få annet arbeid i området, og dette kan bidra til redusert interesse for å utvikle ny næring på egen gård.

Innenfor en del av områdene knyttet til etablering av nye næringer finnes det tilskuddsordninger som landbrukskontoret håndterer på vegne av Innovasjon Norge. Det blir årlig vedtatt retningslinjer for bruk av bedriftsrettede virkemidler for landbrukssektoren. ([Landbruk - Innovasjon Norge](#))

Grønt vertskap

Grønt vertskap omfatter «Inn på tunet» og landbruksbasert reiseliv.

«Inn på tunet»-ordningen omfatter en rekke tjenesteområder som oppvekst og opplæring, arbeidstrening, helse og omsorg. Sammen med de som lever og jobber på gården får brukeren av tjenesten ta del i dagligdagse gjøremål og utvikle ferdigheter og kunnskap ut i fra den enkeltes forutsetninger. Gårdbrukeren har ofte tilleggstudning ved siden av landbrukskompetansen som kan komme til nytte.

I Landbruks- og matdepartementet sin nasjonale strategi for «Inn på tunet» er det fastsatt følgende mål: *«Å utvikle kvalitetssikrede og samfunnsnyttige velferdstjenester med gården som arena.»*

Grunnlaget for å utvikle gården som arena er at gårdsressursene styrker håndteringen av samfunnets velferdsoppgaver enten ved at tjenestene tilfredsstillende gjeldende kvalitetsstandarder med økt mulighet for individ- og brukertilpasning, eller at gitt kvalitet kan framskaffes på en mer effektiv måte.

I Ullensaker er det flere tilbydere av «Inn på tunet»- tjenester. Kommunen har i en årrekke hatt avtaler med flere av disse tilbyderne. «Inn på tunet»- tilbudene er blant annet basert på avtaler med skoler, avtaler opp mot personer med utfordringer med rus og tilbud basert på terapiridning. Det er også andre tilbydere av «Inn på tunet»- tjenester i kommunen.

«Inn på tunet»- tjenestene har et stort potensiale i Ullensaker kommune som et viktig virkemiddel på det forebyggende området. På denne bakgrunn foreslås det tiltak i handlingsplanen basert på Trondheimsmodellen. (Vedlegg 9)

Landbruksbasert reiseliv har i dag et begrenset omfang i Ullensaker i dag, men det er et potensiale for å videreutvikle dette.

Småskala matproduksjon.

Dagens forbrukere etterspør i større grad et bredere mangfold i utvalget av mat, og ønsker mer kunnskap og nærhet til maten de spiser. Småskala matproduksjon gir gårdbrukeren mulighet til å styrke næringsinntekten på gården og samtidig gi forbrukeren bedre kjennskap til hvor mye kunnskap og tid som ligger bak norsk matproduksjon.

Driftsbygninger i landbruket

Driftsbygningene på Romerike gir regionen et særpreg. Utviklingen av landbruket bidrar til at disse bygningene i noe grad blir stående ubrukt. Bygningene er verdifulle og bør tas vare på.

En alternativ bruk av driftsbygningene kan sikre inntekt for eier og bidrar dermed til økt interesse for vedlikehold av bygningen. På den måten forringes heller ikke kulturlandskapet. I de seinere årene har det blitt gitt flere midlertidige bruksendringer av eksisterende driftsbygninger.

Informasjon om ny bruk av gamle landbruksbygninger og ulike støtteordninger er viktig for verdiskapningen i landbruket. Det bør derfor stimuleres til bruk av landbrukets bygningsarv. Dette gjøres gjennom informasjonsarbeid om bevisstgjøring av landbruksbygningenes kulturminneverdier

Viltforvaltning og bruk av utmarka

I følge viltloven skal viltet og viltets leveområde forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne rammen, kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv. Grunneierne har noe inntekter knyttet til utleie av jaktrettigheter.

3.6 Tilrettelegging for flerbruk/alminnelig ferdsel

Dette punktet berører også problemstillinger som er drøftet i forbindelse med «Strategidokument for friluftsliv», det vises i denne sammenheng til dette dokumentet. Her er det flere tiltak som er nevnt som vil legge til rette for mer alminnelig ferdsel.

Mange skiløyper er lagt i driftsveger i skogen. Det er ofte helt nødvendig å kjøre ut tømmer på frossen mark, og dette kan medføre at skiløyper blir berørt en periode i løpet av vinteren. Det er viktig at det informeres godt ved ulike skogsdrifter for å øke forståelsen hos brukerne av skiløypene.

Det er fare for isbrann og mer tele i bakken der skiløyper kjøres på fulldyrka jord. Det er viktig at avklaringer rundt dette gjøres før hver sesong slik at overvintringsskader på høstkorn og eng kan unngås. Bedre kontakt og avtaler mellom de som anlegger skiløyper og grunneierne er nødvendig.

Det er en del utfordringer knyttet til anleggelse av turstier bl.a. på fulldyrka jord. Areal blir tatt ut av produksjon, og dette er et økonomisk tap for bonden. Det er også en utfordring med forsøpling langs turstier og opparbeidede rasteplasser. Turstier krever vedlikehold og ettersyn. Det positive er at det blir økte turmuligheter for lokalbefolkningen. I et folkehelseperspektiv er det viktig at alle kommer seg ut på tur og i bevegelse og ikke alle liker å gå tur i skogen. Sammenhengende turstier langs åkerkanter, jorder og ravinebeiter er noe av kvalitetene som er spesielt/ karakteristisk i

kulturlandskapet i Ullensaker. Samtidig vil turstier i kultur- og åkerlandskapet gi økt innsikt og forståelse for produksjonen av mat som skjer på gårdene.

Pilegrimsleden er en nasjonal satsning og har som mål å gi mulighet for vandring gjennom landskap rikt på natur, kulturarv og kulturopplevelser. Romeriksleden strekker seg gjennom hele Ullensaker og berører en rekke landbrukseiendommer. Gjennom tilrettelegging for flerbruk bidrar pilegrimsleden til verdiskaping og positiv utvikling og opplevelse av det norske kulturlandskapet. Pilegrimsleden kan være grunnlag for næringsliv og alternativ bruk av gårdsbygninger gjennom ny bruk. Ullensaker har en godt utviklet led med gode kart og merkete stier. Det er en tydelig kulturminne- og naturfaglig forankring av trasévalg og vedlikehold av Pilegrimsleden, samt et organisert og godt samarbeid med berørte grunneiere.

3.7 Miljø

Nasjonale miljømål og utfordringer for jordbruket er beskrevet i det nasjonale miljøprogrammet. Miljøprogrammet skal bidra til å målrette miljøarbeidet i jordbruket, synliggjøre jordbrukets samlede miljøinnsats og skape bedre lokal og regional forankring av miljøarbeidet. Det pågår et omfattende arbeid for at vannet i vannforekomstene Leira, Rømua og Hurdalvassdraget skal oppnå en tilstrekkelig god vannkvalitet.

Både Leira og Rømua er i store deler av elvestrekningen sterkt leirpåvirket. Dette representerer en særlig utfordring når det gjelder å fastsette god økologisk tilstand, som jo er målet for vannforvaltningen. Hverken Leira eller Rømua vil i hele sine strekninger bli «krystallklare og rene» fordi tilførselen av partikler og næringssalter er relativt stor. Målet blir derfor å sikre gode livsbetingelser for vannlevende organismer som lever i slike elver og best mulig ivareta brukerinteressene.

Erosjonshindrende tiltak inkluderer først og fremst endret jordarbeiding og grasdekte vannveier. Det er et mål å redusere jordarbeidinga på høsten på erosjonsutsatte jorder. Eksempel på endret jordarbeiding er redusert jordarbeiding, som innebærer at pløying utelates og at det utføres lettere eller minimal jordarbeiding, som harving eller direktesåing. Grasdekte vannveier er forsenkninger på jordet hvor vannet naturlig samler seg og som er permanent tilsådd med gras.

Vegetasjonssoner og/eller fangdammer vil ytterligere bidra til å redusere andelen jordpartikler som renner av til vannforekomstene. I tillegg vil det i mange tilfeller være nødvendig med kontroll og utbedring av hydrotekniske installasjoner (kummer og drengsrøfter) for å redusere direkte transport av partikler og næringsstoffer gjennom disse systemene og ut i vassdrag.

Gjødslingsplanlegging er et annet aktuelt tiltak. Ved å tilpasse gjødslingsmengder til den enkelte veksts behov og unngå overskuddsgjødsling, vil man på sikt redusere jordas innhold av næringsstoffer og følgelig risiko for tap av næringsstoffer til vassdrag.

Kommuneplan for klima og energi, vedtatt av herredsstyret 30.november 2009, har flere mål innen klima- og energi som berører landbruket. Stortingsmelding nr. 39 vedtatt 29.mai 2009 omhandler «Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.» Problemstillingene innen dette området er

mange og komplekse. Med sine biologiske produksjoner er alle landbruksnæringene gjennom fotosyntesen og karbonkretsløpet basert på naturens avanserte samspill mellom opptak og utslipp av CO₂ og andre klimagasser.

Det er store muligheter for å utvikle fornybare energikilder i kommunen. Samtidig er utvikling av disse energikildene avhengig av strømprisen fremover.

I Ullensaker er det et potensiale for å benytte både skogsvirke og hogstavfall til bioenergi. Råstoffet og mulighetene er der, samtidig som det er utfordrende for gårdbrukere å kunne etablere biovarmeanlegg for videresalg. Problemstillingen er noe kompleks, men det har vært vanskelig for bøndene å få kontrakter om salg av biovarme over lengre tidsrom – også fra offentlige bygg. Lokale gårdbrukere som ønsker langsiktige kontrakter for å etablere biovarmeanlegg mangler dermed den økonomiske forutsigbarheten for å kunne forsvare en slik investering.

4 Strategi for et aktivt og framtidsrettet landbruk

For å sikre et aktivt og framtidsrettet landbruk i fremtiden legges følgende premisser og tiltak til grunn for framtidig planlegging og saksbehandling i Ullensaker kommune:

4.1 Stimulere til økt landbruksproduksjon

<i>Mål og strategier</i>	• Informere om tilskudd som bidrar å opprettholde kulturlandskapet, oppgradering av hydrotekniske anlegg og drenering.
	• Minimum opprettholde, eller helst øke dagens areal av fulldyrka jord i kommunen.
	• Mer husdyr ut på ledige beitearealer.
	• Oppfordre næringsutøvere til aktiv bruk av miljøplan. Ha et særlig fokus på opplæring av nye gårdbrukere.
	• Informere om økonomisk støtte som kan gis til utvikling av gårdsbruket. (Vedlegg 8)
	• Informere om skogfondsordningen, for å legge til rette slik at tilfredsstillende foryngelse oppnås etter tømmerhogst.
	• Stimulere til at gjennomføring av ungsogpleie skjer til rett tidspunkt.
	• Informasjon om muligheter til nydyrking. I størst mulig grad positivitet til nydyrkingsprosjekter.
	• Omdisponering av fulldyrka jord bør begrenses i størst mulig grad.
	• Klargjøre mulighetsrommet for å etablere en ordning med jordbank. Ved omdisponering av fulldyrka og dyrkbar jord skal et beløp avsettes til et kommunalt jordfond. Det kan søkes om å få finansiert etablering av ny, fulldyrket jord fra dette fondet. I dag er det ikke hjemmel for å innføre en slik ordning, men dersom det åpnes opp i lovgivningen for å etablere en slik ordning, så må dette sjekkes ut.

4.2 Ny næring/næringsutvikling

<i>Mål og strategier</i>	• Stimulere til økt satsing på småskala næringsutvikling, «Inn på tunet», mer lokalprodusert og økologisk mat. Samt ny næringsutvikling basert på brukeren og gårdens ressurser.
	• Ta vare på eksisterende og stimulere til økt satsing på «Inn på tunet» gårder i Ullensaker.

	• Støtte opp om samarbeidsløsninger som kan gi synergieffekter for tilbyderne. Aktivt bruke offentlige instanser, som for eksempel Innovasjon Norge og Fylkesmannens landbruksavdeling for å støtte opp om «Inn på tunet»- etableringer. (Vedlegg 9)
	• Bidra til større økonomisk forutsigbarhet for tilbyderne av «Inn på tunet» tjenester.
	• Sikre finansiering med tanke på etablering av et 3-årig «Inn på tunet»-prosjekt, hvor hovedmålet er å gi innbyggere/brukere/elever i kommunen et mer allsidig og tilpasset tilbud for å klare å mestre hverdagens utfordringer på en bedre måte. Organiseringen av «Inn på tunet»-satsningen er basert på «Inn på tunet»- modellen. (Vedlegg 9) Det er kjøperen (Ullensaker kommune) som driver utviklingen av «Inn på tunet» i Ullensaker. Gjennom dette prosjektet ønsker Ullensaker kommune å stimulere til at flere kommunale tjenester benytter «Inn på tunet» som virkemiddel i sin tjenesteproduksjon. Det legges til grunn at dersom etterspørselen øker vil næringen svare med å øke/utvide tilbudet. Dette tiltak/ordning retter seg derfor primært mot kjøpersiden og ikke leveransesiden. Finansiering av økt satsning avklares i budsjettprosessen.
	• Sørge for at nye brukere blir kjent med landbrukskontoret og hva kommunal landbruksforvaltning innebærer.
	• Åpne for en lønnsom alternativ bruk av driftsbygninger som ikke lenger nyttes til tradisjonell landbruksvirksomhet.

4.3 Tilrettelegging for flerbruk/alminnelig ferdsel

<i>Mål og strategier</i>	• Stimulere til gjenåpning av gamle ferdselsårer i kulturlandskapet.
	• Opprettholde et attraktivt og variert kulturlandskap til beste for både landbruksnæringa og allmennheten.

4.4 Miljø

<i>Mål og strategier</i>	• Stimulere til mest mulig oppslutning om erosjonshindrende tiltak i jordbruket.
	• Hindre gjengroing av kulturlandskapet.
	• Stimulere til fornybare energikilder

5 Gjennomføring og rapportering

- Handlingsplan landbruk 2014-2015 (Vedlegg 1), vedtas av HOP og KST samtidig med strategidokumentet.
- Handlingsplanen revideres årlig, første gang høsten 2015 av HOP og KST.

Rapportering på gjennomførte tiltak i handlingsplanen skjer halvårlig i allerede eksisterende rapporter fra enheten Areal og landbruk.

AKTUELLE VEDLEGG

1. Handlingsplan landbruk 2014-2015
2. Strategidokument landbruk, vedtak om oppstart og avklaring av rammer. HOP-sak 13/192

3. Arealressurskart landbruk
4. Kart over dyrkbare arealer
5. Utviklingstrekk landbruket i Ullensaker
6. Landbruket i Ullensaker. Statistikk hentet fra Norges Bondelag
7. Skogbruk i Ullensaker. Avvirkning
8. Oversikt over aktuelle tilskuddsordninger
9. Modell for organisering av «Inn på tunet» og skisse til prosjekt